

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев1 3/2025
05.02.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Александар Веселиновић, адвокат из ..., против туженог „НИС“ а.д. Нови Сад, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2896/18 од 18.03.2019. године, у седници одржаној 05.02.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца, **ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2896/18 од 18.03.2019. године тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба туженог и потврђује пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1058/18 од 30.08.2018. године у усвајајућем делу.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова другостепеног и ревизијског поступка исплати износ од 114.269,76 динара у року од 8 дана од дана пријема пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1058/18 од 30.08.2018. године, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу на име мање исплаћене зараде за 2011. и 2012. годину исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом од периода доспећа до исплате, ближе наведено у изреци одлуке. Обавезан је тужени да тужиоцу накнади парничне трошкове у износу од 85.436,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио законску затезну камату на досуђене трошкове парничног поступка почев од дана пресуђења до дана извршности.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2896/18 од 18.03.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужиоца, а жалба туженог усвојена и првостепена пресуда преиначена тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да исплати тужиоцу на име мање исплаћене зараде у 2011. и 2012. години појединачне месечне износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате, како је то наведено овим ставом изреке. Ставом другим изреке,

преиначена је одлука о трошковима поступка тако што је обавезан тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 10.270,00 динара. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 4.540,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је пресудом Рев2 1002/2020 од 03.03.2021. године, која је исправљена решењем Врховног касационог суда Рев2 1002/2020 од 16.07.2021. године, ставом првим изреке, преиначио пресуду Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2896/18 од 18.03.2019. године и потврдио пресуду Основног суда у Новом Саду П1 1058/18 од 30.08.2018. године, у усвајајућем делу. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова другостепеног поступка исплати износ од 37.791,36 динара. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 78.478,04 динара.

Одлуком Уставног суда Уж 13779/2021 од 07.05.2025. године, ставом првим изреке, усвојена је уставна жалба привредног друштва „Нис“ и утврђено да је пресудом Врховног касационог суда Рев2 1002/20 од 03.03.2021. године, која је исправљена решењем истог суда Рев2 1002/20 од 16.07.2021. године, повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење из члана 32. став 1. Устава Републике Србије. Ставом другим изреке, поништена је пресуда Врховног касационог суда Рев2 1002/20 од 03.03.2021. године, која је исправљена решењем истог суда Рев2 1002/20 од 16.07.2021. године и одређено да Врховни суд донесе нову одлуку о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2896/18 од 18.03.2019. године.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. така 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог у периоду од 01.06.2006. године до 30.06.2013. године, када му је на основу Споразума престао радни однос код туженог. Влада Републике Србије, тужени, репрезентативни синдикати код туженог и репрезентативни синдикати на нивоу Републике Србије су 17.06.2008. године закључили Социјални програм за „НИС“ АД Нови Сад. Чланом 9. Социјалног програма предвиђена је обавеза туженог да као послодавац изврши једнократно трајно повећање зараде запосленог у висини од 15% у односу на месец који је претходио преузимању „НИС“ АД Нови Сад, уз обавезу да тако утврђене зараде убудуће усклађује у складу са индексом трошкова живота, реалним растом у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа у периоду важења Социјалног програма (17.06.2008. године до 31.12.2012. године). Преузимање „НИС“ АД Нови Сад извршено је 11.02.2009. године. Тужени је свим запосленима, осим менаџерима прве и друге групе, исплатио једнократни додатак на зараду од 15% за месец април 2009. године на основу одлуке од 30.04.2009. године, којом је предвиђена наведена исплата утврђена чланом 42. Колективног уговора туженог. У даљем периоду тужени је запосленима уклађивао зараду са индексом

трошкова живота и реалним растом у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа. У овој парници тужилац потражује разлику између зараде која му је исплаћена и зараде увећане за 15% за тражени период (09.05.2011. године – 31.12.2012. године), према члану 9. Социјалног програма од 17.06.2008. године. Вештачењем је утврђена висина разлике за наведени период између зараде која је тужиоцу исплаћена и зараде која би била исплаћена уз увећање од 15% на основну зараду, у појединачним месечним износима.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је нашао да је тужбени захтев основан јер је Социјални програм општи акт који уређује права и обавезе из радног односа и примењује се непосредно, а тужени није испунио своју обавезу преузету закључивањем Социјалног програма јер није увећао зараду запослених трајно за све време важења наведеног програма.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев с образложењем да Социјални програм закључен 17.06.2008. године нема правно дејство општег акта који се непосредно примењује и тим у вези нема дејство на потраживање запосленог у вези са радним односом, јер се њиме не уређују права, обавезе и одговорност запослених, већ представља акт пословне политике којим се утврђује систем мере и активности на обезбеђењу права запослених за чијим је радом престала потреба у поступку власничких промена.

Поступајући у извршењу одлуке Уставног суда Врховни суд је поново размотрио све ревизијске разлоге и утврдио да се ревизијом основано указује да је другостепена пресуда заснована на погрешној примени материјалног права.

Сагласно неспорној чињеници, Социјални програм за НИС АД Нови Сад је закључен на основу Споразума између Владе РС и Владе Руске Федерације о сарадњи у области нафтне и гасне привреде, Протокола о основним условима куповине од стране ОАО Гаспром Њефт акција Компаније нафтне индустрије Србија АД Нови Сад, који чине 51% оснивачког капитала, као и Колективног уговора за НИС АД Нови Сад. Потписници акта су у име Владе Републике Србије - Министарство енергетике РС; у име Друштва за истраживање, производњу, прераду, дистрибуцију и промет нафте и нафтних деривата, истраживања и производње природног гаса „Нафтна индустрија Србије“ АД Нови Сад – председник Управног одбора и генерални директор; репрезентативни синдикати код послодавца и то: Јединствена синдикална организација НИС АД Нови Сад; Јединствена синдикална организација НИС – Нафтагас Нови Сад; репрезентативни синдикати на нивоу РС и гране; Самостални синдикат радника енергетике и петрохемије Србије и Синдикат хемије, неметала, енергетике и рударства – УГС независност.

Социјалним програмом и наведеним актима су уређена права, обавезе и одговорности запослених и послодавца. Ове акте су потписали сви овлашћени представници учесника у њиховом доношењу. На тај начин конституисана је и обавеза послодавца прописана одредбом члана 9. Социјалног програма, која има непосредно правно дејство према свим запосленима. С тога и предметни Социјални програм, у конкретном случају, сагласно обавезама и правима која се њиме конституишу има правну природу уговора у корист трећих лица. Из тог разлога и тужилац, као запослено лице код туженог – послодавца, има непосредно право да захтева испуњење послодавчеве обавезе која је конституисана у корист свих запослених по основу

предметног Социјалног програма, јер је такво право тужиоца утемељено у одредби члана 149. став 1. Закона о облигационим односима.

Правни став Врховног суда се потврђује и радњама туженог предузетим у циљу испуњења његове обавезе установљене чланом 9. Социјалног програма. Том одредбом је прописано повећање зараде запослених једнократно и трајно. У складу са таквом обавезом тужени је делимично и поступио. За први месец пословања по потписивању социјалног програма тужени је наведену обавезу у целости испунио (април 2011.године), али не и за преостали период до истека времена важења Социјалног програма (закључно са децембром 2012.године).

Поступајући у складу са одлуком Уставног суда, Врховни суд је прихватио становиште да Социјални програм нема карактер општег акта. Међутим, упркос тој чињеници, Врховни суд је оценио да Социјални програм има правну природу уговора у корист трећег лица. Стога је тужилац овлашћен да по основу закљученог Социјалног програма непосредно захтева и оствари сва права која су му њиме призната. У том контексту цењена је и чињеница да је тужени као уговорна страна неспорно прихватио обавезу из Социјалног програма. То се потврђује његовим понашањем исказаним у делимичном испуњењу обавезе која му је по том основу конституисана. Зато нема сумње да је тужени свестан преузете обавезе по Социјалном програму предузео и непосредну радњу извршења права установљеног у корист свих запослених тако што је извршио исплату уговореног износа зараде свим запосленима за период од једног месеца у односу на почетак примене Социјалног програма. Из тог разлога, основан је захтев тужиоца за исплату неизмирене разлике у плати за преостали период важења Социјалног програма (09.05.2011. године – 31.12.2012. године).

Следом изнетог, тужилац има право и на исплату законске затезне камате на досуђене месечне износе од њихове доспелости до коначне исплате, у смислу члана 277. став 1. ЗОО.

Зато је ревизијски суд сходно члану 416. став 1. ЗПП преиначио другостепену пресуду тако што је одбио жалбу туженог и потврдио првостепену пресуду у усвајајућем делу.

Применом члана 165. став 2. у вези члана 153. и 154. ЗПП, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 37.791,36 динара и то за: састав жалбе 12.000,00 динара, таксу на жалбу и одлуку по жалби у износу од 12.895,68 динара и трошкове ревизијског поступка у износу од 76.478,40 динара и то за: састав ревизије у износу од 12.000,00 динара, таксу на ревизију у износу од 25.791,36 динара и таксу на одлуку по ревизији у износу од 38.687,04 динара, све према ТТ и АТ.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић